8 Απριλίου 2022

Ο Ακάθιστος Ύμνος και η ιστορία του

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Ορθόδοξη πίστη / Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Την Παρασκευή της πέμπτης εβδομάδας της Μεγάλης Σαρακοστής ακούγονται και οι 24 Οίκοι που συνθέτουν τον Ακάθιστο Ύμνο. Ο μεγάλος σε έκταση και ιδιαίτερα πλούσιος σε θεολογικά νοήματα ύμνος, που αναπτύχθηκε τις προηγούμενες τέσσερις εβδομάδες, καθιερώθηκε να ψάλλεται στα μέσα του 7ου αιώνα, όταν βασιλιάς του Βυζαντίου ήταν ο Ηράκλειος. Ο συγγραφέας του είναι άγνωστος, αν και πολλοί τον αποδίδουν στον Ρωμανό τον Μελωδό, που έζησε τον 6ο αιώνα.

Η αφορμή για να θεσπισθεί ο Ακάθιστος Ύμνος ως ακολουθία της Εκκλησίας (Χαιρετισμοί) στάθηκε η εκστρατεία του αυτοκράτορα Ηράκλειου εναντίον των Περσών. Οι Πέρσες είχαν κυριαρχήσει σε πολλές περιοχές της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, μεταξύ των οποίων και η Παλαιστίνη. Από κει άρπαξαν τον Τίμιο Σταυρό και αιχμαλώτισαν πολλούς χριστιανούς, μεταξύ των οποίων και τον

Πατριάρχη Ζαχαρία. Έχοντας αρκετά οικονομικά προβλήματα ο αυτοκράτορας, βρήκε ως αφορμή την αρπαγή αυτή προκειμένου να εκστρατεύσει εναντίον του Πέρση βασιλιά Χοσρόη, με τον οποίο είχε κι άλλα προηγούμενα. Στις μάχες που έγιναν ο βυζαντινός στρατός φάνηκε ότι θα έβγαινε νικητής στον πόλεμο αυτόν.

Τότε ο Χοσρόης, για να δημιουργήσει αντιπερισπασμό στον Ηράκλειο, ήρθε σε συνεννόηση με έναν λαό που ζούσε στα βόρεια του Βυζαντίου. Έτσι οι Άβαροι, ένας λαός που δεν υπάρχει σήμερα, έστειλαν τα πλοία τους και τον στρατό τους και πολιόρκησαν την Κωνσταντινούπολη από ξηρά και θάλασσα. Οι πολιορκημένοι υπερασπιστές της Πόλης στήριξαν την ελπίδα τους στην Θεοτόκο. Ο πατριάρχης Σέργιος πήρε την εικόνα της Παναγίας των Βλαχερνών και την περιέφερε στα τείχη, εμψυχώνοντας τους στρατιώτες. Σύμφωνα με την παράδοση το όραμα της σεμνοφορεμένης γυναίκας, που βάδιζε ανάλαφρα στα τείχη, της Παναγίας, έκανε τους Αβάρους πρώτα να απορήσουν και μετά να φοβηθούν. Το ίδιο όραμα έδινε θάρρος στους υπερασπιστές της Πόλης. Η πολιορκία λύθηκε, ενώ συγχρόνως στη θάλασσα σηκώθηκε μεγάλη τρικυμία και τα πλοία των Αβάρων καταποντίσθηκαν ή έπαθαν σοβαρές ζημιές.

Ο λαός, κλαίγοντας από χαρά για τη σωτηρία του έτρεξε στον ναό της Παναγίας των Βλαχερνών – που σώζεται μέχρι σήμερα – και με βαθιά κατάνυξη έψαλε όρθιος ύμνους προς την Υπέρμαχο Στρατηγό (δηλαδή την στρατηγό που πολέμησε στο πλευρό τους). Μεταξύ αυτών πιο δημοφιλής υπήρξε ο ύμνος «Τη υπερμάχω στρατηγώ τα νικητήρια...», στον οποίο από τότε δόθηκε ο χαρακτηρισμός

«Ακάθιστος». Είναι εγκωμιαστικός και ευχαριστήριος ύμνος και απευθύνεται στην Παναγία μας ως εξής: «Σε σένα Θεοτόκε, που είσαι η υπέρμαχος στρατηγός, επειδή λυτρώθηκα από τον φόβο των εχθρών, εγώ, η Πόλη σου, σου αφιερώνω τις τιμές της νίκης και σε ευχαριστώ που μας βοήθησες. Κι επειδή έχεις δύναμη που δεν μπορεί να νικηθεί, ελευθέρωσέ με από κάθε κίνδυνο, για να σου ψάλλω “Χαίρε, Νύμφη Ανύμφευτε”.

Για την ιστορία, να προσθέσουμε ότι ο βυζαντινός στρατός νίκησε τους Πέρσες και έφερε τον Τίμιο Σταυρό πίσω, στα Ιεροσόλυμα, όπου υψώθηκε για δεύτερη φορά – μετά την ανεύρεσή του από την αγία Ελένη- γεγονότα τα οποία η Εκκλησία μας τιμά στις 14 Σεπτεμβρίου.

Πηγή: pemptousia.gr